Жыві, Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№ 239 (252) 13 снежня 1991 г. Пятніца.

ВЫДАЕЦЦА З КАСТРЫЧНІКА 1990 ГОДА НА БЕЛАРУСКАЙ І РУСКАЙ МОВАХ.

Кошт: у розніцу — 10 кап. падпісны — 3 кап.

ЗАКОН

Рэспублікі Беларусь

Аб мерах, звязаных з прыняццем Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб дэнансацыі Дагавора 1922 года аб утварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік»

У адпаведнасці з Пагадненнем аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў, Пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб дэнансацыі Дагавора 1922 года аб утварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік», Дэкларацыяй аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, Законам аб асноўных прынцыпах народаўладдзя ў Рэспубліцы Беларусь Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Прызнаць не дзеючымі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь Канстытуцыю СССР, законы СССР аб выбарах народных дэпутатаў СССР, аб статусе народнага дэпутата СССР, аб органах дзяржаўнай улады і кіравання СССР у пераходны перыяд.

У сувязі з гэтым лічыць страціўшымі сілу паўнамоцтвы народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь і народных дэпутатаў СССР, выбраных у Рэспубліцы Беларусь, у Вярхоўным Савеце СССР і іншых органах дзяржаўнай улады СССР.

2. Народныя дэпутаты Рэспублікі Беларусь, дэлегаваныя ў склад Вярхоўнага Савета СССР, прымаюць удзел у яго рабоце ў якасці назіральнікаў.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

11 снежня 1991 г.
г. Мінск.

ПАСТАНОВА

Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб мерах, звязаных з прыняццем Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб дэнансацыі Дагавора 1922 года аб утварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб мерах, звязаных з прыняццем Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб дэнансацыі Дагавора 1922 года аб утварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік» з моманту яго прыняцця.

2. Даручыць камісіям па пытаннях работы Саветаў народных дэпутатаў і развіцця самакіравання, заканадаўству, планавай і бюджэтна-фінансавай разгледзець пытанні аб прававых і сацыяльных гарантыях народных дэпутатаў СССР, выбраных у Рэспубліцы Беларусь, у сувязі са стратай іх паўнамоцтваў і ўнесці прапановы на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

11 снежня 1991 г.
г. Мінск.

ПАСТАНОВА

Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб дэнансацыі Дагавора 1922 года аб утварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік

У адпаведнасці з Дэкларацыяй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь і Пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб забеспячэнні палітычнай і эканамічнай самастойнасці Рэспублікі Беларусь», Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Дэнансаваць Дагавор 1922 года аб утварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік і лічыць яго ндзеючым у адносінах да Рэспублікі Беларусь.

2. Гэту Пастанову ўвесці ў дзеянне з моманту прыняцця.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

10 снежня 1991 г.
г. Мінск.

ПАСТАНОВА

Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб ратыфікацыі Пагаднення аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Пагадненне паміж Рэспублікай Беларусь, РСФСР, Украінай аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў, якое падпісана ад імя Рэспублікі Беларусь 8 снежня 1991 г. у горадзе Мінску Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, ратыфікаваць.

2. Даручыць Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па нацыянальнай палітыцы і міжнацыянальных адносінах выказаць магчымыя заўвагі па Пагадненню аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў і ўнесці іх на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

10 снежня 1991 г.
г. Мінск.

Аб адкрыцці нечарговай восьмай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання

Адкрыццё нечарговай восьмай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь дванаццатага склікання адбудзецца 17 снежня 1991 года ў 10 гадзін раніцы ў зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у Доме ўрада.

Да ведама народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь

Рэгістрацыя народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь, якія прыбылі на нечарговую восьмую сесію, будзе праводзіцца 16 снежня 1991 года з 9 гадзін да 20 гадзін у Доме ўрада (фае залы пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь).

ФАКС

● ФАКТЫ ● АРГУМЕНТЫ ● КОММЕНТАРИИ ● СУЖДЕНИЯ

Что говорят о Содружестве...

* Госсекретарь РСФСР, первый заместитель председателя правительства России Геннадий Бурбулис заявил в беседе с советскими журналистами: «Совершенно определенно выяснилось, что наша минская инициатива после нескольких часов раздумий руководителей большинства государств в принципе одобрена».

* Администрация Буша решила занять выжидательную позицию в отношении последних событий в СССР и не давать никаких конкретных оценок происходящего в ожидании начинающегося в субботу шестидневного визита в Москву, Киев и Минск Госсекретаря США Джеймса Бейкера.

* Председатель Совета Министров Болгарии Филип Димитров заявил, что Болгария «выступает за диалог и развитие сотрудничества с Сообществом...»

* Министр иностранных дел Латвии Янис Юрканс высказал мнение, что в состав Содружества Независимых Государств могут в конечном счете войти и остальные республики распадающегося Союза. По его мнению, СССР в результате превратится в сообщество, напоминающее европейский «Общий рынок».

И вновь продолжается бой...

Разбить на площади перед Домом Советов палаточный городок с соответствующей «наглядной агитацией» намерены ветераны Вооруженных Сил, проживающие в Могилеве.

На такую меру бывшие военнослужащие решили пойти, если власти города не выделят им жилье...

О своем бедственном положении ветераны информировали председателя облсовета Н. Гринева, надеясь, что он поможет-таки решить наболевший вопрос.

Николай КОМЛЕВ.

А сельчане остаются с носом

ГОМЕЛЬСКИЙ РАЙОН. **Жители пригородных деревень Ченки, Севруки, Хутор, Поляна выступили против массовой раздачи земли с легкой руки сельского Совета, правления колхоза «Красногвардеец» и райисполкома руководителям хозяйственных и правоохранительных органов областного и районного масштабов.**

Сельчане и сами не прочь увеличить приусадебные участки, которые, смешно сказать, равны в большинстве 2—4 соткам. В то же время городские руководители, имея государственные квартиры, запросто получают разрешение и строят коттеджи на участках в 18—20 соток.

За эти прегрешения собрание сельчан решило освободить председателя Ченковского сельского Совета М. Зубареву, высказало недоверие председателю райсовета В. Сокореву.

Свои претензии к порочной практике разбазаривания земли сельчане изложили в коллективном письме Верховному Совету РБ.

Анатолий ГОТОВЧИЦ.

Собрать бы книги все...

Проверив сельские библиотеки, отдел культуры Гродненского райисполкома пришел к выводу, что некоторые из них следует закрыть.

В то время как в деревнях остается все меньше жителей, рапортов об увеличении числа любителей книги становится все больше.

Теперь предлагается передать книги из «изб-читален» в более крупные библиотеки, а освободившиеся помещения отдать в распоряжение местных хозяйств.

Правда, окончательное решение — за исполкомом. А он пока молчит.

Виктор АНАТОЛЬЕВ.

БелаПАНорама

✦ В Министерство юстиции республики поданы документы на регистрацию Свободного профсоюза Беларуси. Согласно уставу, основная цель этой организации — защита социальных, экономических прав и интересов трудящихся.

◆ 519 продовольственным магазинам Москвы разрешена самостоятельная закупка продуктов у населения, колхозов и совхозов. Цены на них магазины устанавливают тоже сами.

✦ Литва планирует за валюту оснащать свои подразделения быстрого реагирования, охраны жизненно важных объектов и пограничную охрану. Причем оружие планируется закупить у Москвы, а технику—на Западе. До конца текущего года в эти подразделения будет призвано около восьми тысяч литовских граждан.

Ищите их в штате Вайоминг

Кажется, бизнесмены получили шанс не платить налоги.

Не знаю, что там себе думают в правительстве республики, а вот фирма «Свиссинвест» из Венгрии обещает осуществить подобную мечту предпринимателей. И в подтверждение своих намерений открыло в Беларуси представительство, которое берется зарегистрировать любое предприятие в свободных экономических зонах Англии и США, где, как утверждает доверенное лицо фирмы в РБ Валерий Круглов, существует ряд льгот, в частности полное или частичное освобождение от налогов.

За услуги «Свиссинвест» берет около шести тысяч долларов. Как считают специалисты, для крупных коммерсантов выгоднее раз вложить такую сумму, чем при каждой сделке терять в несколько раз больше.

Виктор ЛЕЩЕНКО.

«Горячий» телефон 32-24-02 работает ежедневно с 9 до 11 часов.

Закон Рэспублікі Беларусь

АБ ПРАВАВЫМ РЭЖЫМЕ ТЭРЫТОРЫЙ, ЯКІЯ ПАДВЕРГЛІСЯ РАДЫЕАКТЫЎНАМУ ЗАБРУДЖАННЮ Ў ВЫНІКУ КАТАСТРОФЫ НА ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ АЭС

Чарнобыльская катастрофа нанесла вялікі ўрон Беларусі, стварыла небяспечную радыяцыйную абстаноўку на значнай частцы яе тэрыторыі. Рэспубліка аб'яўлена зонай нацыянальнага экалагічнага бедства.

Гэты Закон устанаўлівае прававы рэжым тэрыторый Рэспублікі Беларусь, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку чарнобыльскай катастрофы, і накіраваны на зніжэнне радыяцыйнага ўздзеяння на насельніцтва і экалагічныя сістэмы, на правядзенне прыродааднаўленчых і абаронных мерапрыемстваў, на рацыянальнае выкарыстанне прыроднага, гаспадарчага і навуковага патэнцыялу гэтых тэрыторый. Закон рэгулюе рэжым тэрыторый радыеактыўнага забруджання, умовы пражывання, ажыццяўленне гаспадарчай, навукова-даследчай і іншай дзейнасці на гэтых тэрыторыях.

Раздзел I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Вызначэнне паняцця нацыянальнага радыяцыйнага экалагічнага бедства

Нацыянальнае радыяцыйнае экалагічнае бедства — гэта вынік глабальнай ядзернай аварыі, якая прывяла да неспрыяльных змяненняў экалагічнага становішча і ўмоў пражывання чалавека ў выніку выкіду ў навакольнае асяроддзе і на тэрыторыю, якая складае больш 10 працэнтаў ад агульнай тэрыторыі рэспублікі (адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі), значнай колькасці радыенуклідаў, што стварае магчымасць узнікнення вострых або хранічных паражэнняў людзей, жывёл і раслін (у тым ліку і ў форме аддаленых вынікаў), а таксама прыносіць матэрыяльны ўрон (уключаючы затраты на правядзенне аварыйных, абаронных і аднаўленчых работ па аслабленню і змякчэнню вынікаў бедства), які перавышае гадавы нацыянальны даход.

Артыкул 2. Крытэрыі класіфікацыі тэрыторый і зон радыеактыўнага забруджання

Пры класіфікацыі тэрыторый і зон радыеактыўнага забруджання прыняты наступныя крытэрыі:

1) магчымасць пражывання насельніцтва (велічыня эфектыўнай эквівалентнай дозы апраменьвання насельніцтва);

2) узровень забруджання тэрыторыі і асобных экалагічных сістэм;

3) магчымасць атрымання экалагічна чыстай прадукцыі (сельскагаспадарчай, лесагаспадарчай, торфу, вод і іншых відаў прадукцыі і сыравіны).

Артыкул 3. Тэрыторыя радыеактыўнага забруджання

Тэрыторыя радыеактыўнага забруджання — гэта частка зямель Рэспублікі Беларусь незалежна ад таго, у чым карыстанні, валоданні або распараджэнні яны знаходзяцца, на якіх у выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС узнікла працяглае забруджанне навакольнага асяроддзя радыеактыўнымі рэчывамі са шчыльнасцю забруджання радыенуклідамі цэзію-137 або стронцыю-90 ці плутонію-238, 239, 240, 241, адпаведна 1,0; 0,15; 0,01 Кі/кв. км і больш, а таксама іншыя тэрыторыі, на якіх сярэднегадавая эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання насельніцтва можа перавысіць (над натуральным і тэхнагенным фонам) 1,0 мЗв (0,1 бэр) у год, і землі, на якіх немагчыма атрыманне чыстай прадукцыі.

Артыкул 4. Зоны радыеактыўнага забруджання

Тэрыторыі ў залежнасці ад шчыльнасці забруджання глеб радыенуклідамі і ступені ўздзеяння (велічыні эфектыўнай эквівалентнай дозы) радыяцыі на чалавека адносяцца да наступных зон:

1) зона эвакуацыі (адчужэння) — тэрыторыя вакол Чарнобыльскай АЭС, з якой у 1986 годзе ў адпаведнасці з існаваўшымі нормамі радыяцыйнай бяспекі было эвакуіравана насельніцтва (30-кіламетровая зона і тэрыторыя, з якой праведзена дадатковае адсяленне ў сувязі са шчыльнасцю забруджання глеб стронцыем-90 вышэй 3 Кі/кв. км і плутоніем-238, 239, 240, 241 — вышэй 0,1 Кі/кв. км);

2) зона першачарговага адсялення—тэрыторыя са шчыльнасцю забруджання глеб цэзіем-137 ад 40 Кі/кв. км або стронцыем-90 ці плутоніем-238, 239, 240, 241 адпаведна 3,0; 0,1 Кі/кв. км і больш;

3) зона далейшага адсялення — тэрыторыя са шчыльнасцю забруджання глеб цэзіем-137 ад 15 да 40 Кі/кв. км або стронцыем-90 ад 2 да 3 Кі/кв. км ці плутоніем-238, 239, 240, 241 ад 0,05 да 0,1 Кі/кв. км, на якіх сярэднегадавая эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання чалавека можа перавысіць (над натуральным і тэхнагенным фонам) 5 мЗв (0,5 бэр) у год, і іншыя тэрыторыі з меншай шчыльнасцю забруджання вышэйуказанымі радыенуклідамі, дзе сярэднегадавая эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання чалавека можа перавысіць 5 мЗв (0,5 бэр) у год;

4) зона з правам на адсяленне — тэрыторыя са шчыльнасцю забруджання глеб цэзіем-137 ад 5 да 15 Кі/кв. км або стронцыем-90 ад 0,5 да 2 Кі/кв. км ці плутоніем-238, 239, 240, 241 ад 0,02 да 0,05 Кі/кв. км, на якіх сярэднегадавая эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання чалавека можа перавысіць (над натуральным і тэхнагенным фонам) 1 мЗв (0,1 бэр) у год, і іншыя тэрыторыі з меншай шчыльнасцю забруджання вышэйуказанымі радыенуклідамі, дзе сярэднегадавая эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання чалавека можа перавысіць 1 мЗв (0,1 бэр) у год;

5) зона пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем — тэрыторыя са шчыльнасцю забруджання глеб цэзіем-137 ад 1 да 5 Кі/кв. км або стронцыем-90 ад 0,15 да 0,5 Кі/кв. км ці плутоніем-238, 239, 240, 241 ад 0,01 да 0,02 Кі/кв. км, дзе сярэднегадавая эфектыўная эквівалентная доза апраменьвання насельніцтва не павінна перавышаць 1 мЗв (0,1 бэр) у год.

Дадатковыя крытэрыі ацэнкі забруджанасці радыенуклідамі (з улікам іх сумарнага ўздзеяння і іншых фактараў) устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь на падставе прапаноў Нацыянальнай камісіі Беларусі па радыяцыйнай абароне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, рэкамендацый Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь, навуковых устаноў Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь, Беларускага рэспубліканскага ўпраўлення па гідраметэаралогіі.

Артыкул 5. Радыяцыйна небяспечныя землі

Радыяцыйна небяспечнымі прызнаюцца землі, размешчаныя ў зонах радыеактыўнага забруджання, на якіх не забяспечваецца вытворчасць прадукцыі, якая адпавядае рэспубліканскім нормам або міждзяржаўным, эканамічным пагадненням.

Дадзеныя землі, у залежнасці ад узроўню забруджання радыенуклідамі і ступені ўздзеяння радыяцыі на чалавека, выключаюцца з гаспадарчага карыстання або на іх уводзяцца абмежаванні гаспадарчай дзейнасці.

Парадак выключэння радыяцыйна небяспечных зямель з гаспадарчага выкарыстання, а таксама віды абмежаванняў у гаспадарчай дзейнасці прадугледжаны артыкуламі 12, 13, 21—25 гэтага Закона.

Артыкул 6. Землі адчужэння

Радыяцыйна небяспечныя землі, якія падлягаюць адабранню ва ўстаноўленым парадку ў землеўладальнікаў і землекарыстальнікаў з прычыны непрыгоднасці іх да выкарыстання па асноўнаму мэтаваму назначэнню, выдзяляюцца як землі адчужэння.

На ўказаных землях могуць праводзіцца навукова-даследчыя работы, работы па лакалізацыі і ўтылізацыі радыеактыўных адходаў і іншыя віды работ, вызначаныя Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь або міжрэспубліканскімі пагадненнямі.

Артыкул 7. Землі абмежаванага гаспадарчага выкарыстання

Радыяцыйна небяспечныя землі, не аднесеныя да зямель адчужэння, пераводзяцца ў разрад зямель абмежаванага гаспадарчага выкарыстання.

На ўказаных землях дапускаецца гаспадарчая дзейнасць у парадку і на ўмовах, устаноўленых гэтым Законам і іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 8. Парадак аднясення зямель да катэгорыі радыяцыйна небяспечных

Аднясенне зямель да катэгорыі радыяцыйна небяспечных і ўстанаўленне іх межаў ажыццяўляюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь на падставе даных аб шчыльнасцях забруджання глеб радыенуклідамі, зацверджаных Беларускім рэспубліканскім упраўленнем па гідраметэаралогіі, даных радыеметрычных даследаванняў асноўных харчовых прадуктаў і гадавых эфектыўных эквівалентных доз апраменьвання, зацверджаных Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Межы радыяцыйна небяспечных зямель устанаўліваюцца і пераглядаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь на аснове экспертных заключэнняў Нацыянальнай камісіі Беларусі па радыяцыйнай абароне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, Беларускага рэспубліканскага ўпраўлення па гідраметэаралогіі, Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь, Міністэрства лясной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі па прадстаўленню выканаўчых камітэтаў абласных Саветаў народных дэпутатаў.

Камітэт па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь на аснове даных Беларускага рэспубліканскага ўпраўлення па гідраметэаралогіі, Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь і Міністэрства лясной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь забяспечвае вядзенне зямельнага кадастру.

Улік радыяцыйна небяспечных зямель па зонах, складанне неабходных планава-картаграфічных матэрыялаў па даных адпаведных міністэрстваў і ведамстваў ускладаюцца на Беларускае рэспубліканскае ўпраўленне па гідраметэаралогіі.

Карты ўказаных зон, пералік населеных пунктаў, аднесеных да гэтых зон, публікуюцца ў рэспубліканскім і мясцовым друку штогод.

Артыкул 9. Парадак пераводу тэрыторый радыеактыўнага забруджання з адной зоны ў іншую

Рашэнне аб пераводзе тэрыторый радыеактыўнага забруджання з адной зоны ў другую прымаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь пасля правядзення ўсіх мерапрыемстваў па іх ачыстцы, комплекснаму абследаванню і экспертных заключэнняў, як гэта ўстаноўлена артыкулам 8 гэтага Закона.

Раздзел II. ПРАВАВЫ РЭЖЫМ ТЭРЫТОРЫЙ РАДЫЕАКТЫЎНАГА ЗАБРУДЖАННЯ

Артыкул 10. Кіраванне тэрыторыямі радыеактыўнага забруджання

Кіраванне тэрыторыямі радыеактыўнага забруджання ажыццяўляецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў і Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у адпаведнасці з адміністрацыйна-тэрытарыяльным дзяленнем, прызначэннем і накіраванасцю гаспадарчага, навуковага або іншага выкарыстання.

Кіраванне тэрыторыяй зоны адчужэння (эвакуацыі) ажыццяўляецца спецыяльным органам кіравання. Спецыяльны орган кіравання зоны адчужэння (эвакуацыі) ствараецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню выканаўчага камітэта абласнога Савета народных дэпутатаў і Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і падпарадкоўваецца дадзенаму камітэту.

На тэрыторыях зон першачарговага адсялення і далейшага адсялення ствараюцца спецыялізаваныя прадпрыемствы для ажыццяўлення гаспадарчай дзейнасці і мер, накіраваных на паляпшэнне санітарнага стану і зніжэнне радыяцыйнай небяспекі дадзеных тэрыторый.

Артыкул 11. Кампетэнцыя Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у сферы выкарыстання тэрыторый радыеактыўнага забруджання

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС з'яўляецца дзяржаўным органам, які арганізуе распрацоўку і забеспячэнне выканання мерапрыемстваў і праграм, накіраваных на мінімізацыю вынікаў чарнобыльскай катастрофы, і забяспечвае:

1) падрыхтоўку рашэнняў па аднясенню тэрыторый да зон радыеактыўнага забруджання, устанаўленню на мясцовасці межаў радыяцыйна небяспечных зямель;

2) кантроль за адабраннем забруджаных зямель у землеўладальнікаў і землекарыстальнікаў і пераводам іх у катэгорыю радыяцыйна небяспечных;

3) захаванне прававога рэжыму зон радыеактыўнага забруджання (парадку адсялення, допуску людзей, уезду транспартных сродкаў, вывазу маёмасці і да т. п.);

4) распрацоўку і рэалізацыю новых падыходаў да зніжэння ўзроўню радыеактыўнага забруджання тэрыторыі і яго шкоднага ўздзеяння на людзей і навакольнае асяроддзе (з улікам і іншых шкодных фактараў), прадухіленне распаўсюджання радыенуклідаў на іншыя тэрыторыі;

5) фарміраванне і кантроль за функцыяніраваннем спецыяльных органаў кіравання на радыяцыйна небяспечных землях;

6) фарміраванне і кіраўніцтва спецыяльным органам кіравання зоны эвакуацыі (адчужэння);

7) каардынацыю падрыхтоўкі нарматыўных дакументаў і правіл, накіраваных на зніжэнне калектыўнай дозы апраменьвання насельніцтва рэспублікі ад любых крыніц іанізуючага выпраменьвання;

8) распрацоўку праграм пераадолення вынікаў катастрофы, размеркаванне матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў і фінансаў, выдзеленых на гэтыя мэты (праграмы), фарміраванне, каардынацыю і фінансаванне навукова-тэхнічных праграм, якія ахопліваюць разнастайныя аспекты даследаванняў па чарнобыльскай праблеме;

9) каардынацыю работ па мінімізацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС;

10) арганізацыю сістэмы магільнікаў радыеактыўных адходаў і іх бяспечнае функцыяніраванне;

11) інфармаванне насельніцтва рэспублікі аб радыяцыйнай абстаноўцы на тэрыторыі, публікацыю карт і пераліку населеных пунктаў, каардынацыю вучэбнай і санітарна-асветніцкай работы з насельніцтвам Беларусі.

Артыкул 12. Выключэнне зямель з гаспадарчага выкарыстання

Выключэнне зямель з сельскагаспадарчага і лесагаспадарчага выкарыстання і перадача іх спецыяльнаму органу кіравання праводзяцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь на падставе экспертных заключэнняў Беларускага рэспубліканскага ўпраўлення па гідраметэаралогіі, Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь, Міністэрства лясной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па нагляду за бяспечным вядзеннем работ у прамысловасці і атамнай энергетыцы, Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі, Камітэта па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь і Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню абласных Саветаў народных дэпутатаў.

Парадак выключэння з гаспадарчага абароту і пераводу зямель у катэгорыю радыяцыйна небяспечных устанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 13. Парадак выключэння зямель з катэгорыі радыяцыйна небяспечных і пераводу ў гаспадарчае выкарыстанне ў адпаведнасці з асноўным мэтавым назначэннем

Выключэнне зямель з катэгорыі радыяцыйна небяспечных і перавод у гаспадарчае выкарыстанне ў адпаведнасці з асноўным мэтавым назначэннем праводзіцца па рашэнню Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь толькі пасля іх комплекснага абследавання і экспертных заключэнняў у парадку, устаноўленым часткай першай артыкула 12 гэтага Закона.

Артыкул 14. Права ўласнасці на маёмасць і іншыя каштоўнасці, якія знаходзяцца на тэрыторыях, з якіх эвакуіравана або адселена насельніцтва

Будынкі, збудаванні, машыны, абсталяванне і іншыя матэрыяльныя каштоўнасці, якія належаць прадпрыемствам (аб'яднанням) незалежна ад форм уласнасці, установам і грамадзянам, атрымаўшым за іх кампенсацыю, а таксама зямля, іншыя прыродныя рэсурсы, што знаходзяцца на тэрыторыях зоны эвакуацыі (адчужэння), зоны першачарговага адсялення і зоны далейшага адсялення, з якіх эвакуіравана ці адселена насельніцтва, з'яўляюцца ўласнасцю Рэспублікі Беларусь і пераходзяць у веданне адпаведных абласных Саветаў народных дэпутатаў.

Вываз зямлі, карысных выкапняў, іншых матэрыяльных каштоўнасцей з указаных тэрыторый дапускаецца толькі з дазволу абласных Саветаў народных дэпутатаў па ўзгадненню з органамі Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Выдача дазволаў на вываз хатняй маёмасці за межы тэрыторый радыеактыўнага забруджання, з якіх праведзена адсяленне, ажыццяўляецца камісіямі раённых і абласных Саветаў народных дэпутатаў.

Парадак работы камісій устанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Забруджаная радыенуклідамі вышэй устаноўленых узроўняў маёмасць падлягае адабранню мясцовымі органамі ўлады.

Артыкул 15. Правы і абавязкі землеўладальнікаў і землекарыстальнікаў

На землеўладальнікаў і землекарыстальнікаў, якія маюць зямельныя ўчасткі на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання, распаўсюджваюцца правы і абавязкі, устаноўленыя Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб зямлі, з абмежаваннямі, якія прадугледжваюцца гэтым Законам. Яны абавязаны праводзіць у адпаведнасці

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Хачу сказаць...

«Дон» па плакату не асвоіш

Даганяючы не нацалуешся, а па плакату сістэму трактара не вывучыш.

Між тым навучэнцы многіх ПТВ Мінскай вобласці толькі такім чынам і могуць асвойваць сучасную тэхніку. Менавіта сучасную, бо трэцяя частка тэхнікі, якую маюць вучылішчы, састарэла. А набыць новую — грошай няма. Напрыклад, камбайн «Дон» каштуе зараз больш за 100 тысяч рублёў. Не кожнаму такое па кішэні. Вось і прыходзіцца будучым сельскім механізатарам вывучаць трактары і машыны ўчарашняга дня. А прыйшоўшы ў гаспадаркі, як кажуць, проста ў полі праходзіць перакваліфікацыю.

Не дзіва, што вучні сельскіх школ без асаблівай ахвоты ідуць у ПТВ. А ў мінулым годзе кожны трэці з навучэнцаў кваліфікацыйны экзамен здаў на «здавальняюча». Да таго ж гаспадаркі вобласці ў апошні час не праяўляюць асаблівага клопату аб механізатарскіх кадрах.

Мікола ЖУКОЎСКІ.

Есть предложение!

И дешево, и тепло

Много лет я занимаюсь изобретательской и рационализаторской деятельностью. Знаю, как трудно порой внедрить рацпредложение, найти заинтересованных лиц. И это в нашей стране, где все нужно совершенствовать, обновлять!..

Когда я поместил в бюллетене изобретателей свою статью о некоторых технических решениях, то первым откликнулись новаторы... из Сахалина. Пригласили меня к сотрудничеству.

Обидно, что мои разработки никого не заинтересовали у нас в республике. У меня к вам, редакция, большая просьба. Может, пойдете навстречу инвалиду II группы. Я хочу обратиться к вам и в первую очередь к домовладельцам и жилкоммунхозам с дельным предложением. Тем, кто пользуется природным газом для горячего водоснабжения и водяного отопления, предлагаю изготовить водонагревательную установку принципиально новой конструкции без принудительной циркуляции теплоносителя в многоэтажных домах, без теплотрассы и бетонных каналов, что дает экономию топлива не менее, чем на 30 процентов. Материалоемкость установки снижается при этом на 70 процентов. В итоге — дешевое тепло в доме.

Письма прошу высылать на адрес сына (пока я нахожусь в отъезде): Минск, Институт культуры, Шендрикову Вячеславу. Кстати, он тоже изобретатель.

С уважением

Леонид Прокопьевич ШЕНДРИКОВ,
могилевчанин.

Лесная полиция нравов. В законе

В первых числах октября возле поселка Сосны милиция Минского района задержала необычных —даже по нашим временам — преступников

МОЛОДОЙ мужчина с любовницей, приехав в лес, остановили машину на укромной полянке. И вдруг... Открываются двери, ослепляющий свет фонариков, блеск ножей.

— Деньги и золото!

Перепуганная влюбленная парочка безропотно подчинилась. И не солоно хлебавши возвратилась в город. Но в милицию не заявили.

«Ну, как в кино!» — слышал я от многих.

Тем, кто видел фильм Эльдара Рязанова «Забытая мелодия для флейты», это напомнило «круиз» чиновника Леонида Филимонова с медсестрой на лоно природы. Их, уединившихся, потревожили парни, находчиво назвавшиеся «дружинниками нравственности». Предложили заплатить штраф. Конечно. Двадцатьпятка? Пожалуйста. Только бы в семье не узнали о тайных интимных похождениях.

В Минском районе происходило похожее, но в более опасной форме. В РОВД поступали непроверенные сведения о жестоких ограблениях. Однако, увы, конкретными фактами никто не располагал.

Неожиданно в полночь в дежурной части милиции раздался телефонный звонок. Взволнованный, дрожащий голос поведал: вымогают крупную сумму. События разворачивались следующим образом. Приехал со своей дамой сердца в лес. Вышел из машины перекурить. Между деревьями метнулись четыре темных силуэта. Предчувствие чего-то ужасного на секунду сковало его. Но, оправившись от страха, бросился к автомобилю. Ночные гости попытались перерезать путь, но не успели. Влетев в салон своего «москвичонка», лишь успел крикнуть растерявшейся подруге: «Закрывай дверь!» Поздно. Около спутницы выросла крепкая фигура, ослепляя обитателей салона карманным фонариком. У женщины забрали около двухсот рублей из сумочки. А затем потребовали снять кофту и джинсовую юбку. На плач и мольбу оставить одежду — никакой реакции. Правда, посоветовавшись, смилостивились: находишь четыреста рублей, шмотку вернем. Иначе вези «крошку» к ее мужу в таком виде...

Примчавшись в город, водитель сразу позвонил в райотдел. Операцию по захвату банды спланировали стремительно. Капитан и лейтенант милиции легли на пол легковушки. При въезде в лес неизвестные осветили машину фонариками. Не увидев прятавшихся там оперативников, пропустили дальше. На полянке подошли двое и потребовали выкуп. В это же мгновение распахнулись двери. После предупредительного выстрела один из преступников сдался. Второй принялся убегать, но его ранили в ногу.

Где же остальные? Как потом выяснилось, пятидесятилетний Л. оказался в этой компании случайно. Ему просто нравилось наблюдать из бинокля за автолюбовью горожан. Но, узнав, что его знакомые, кроме созерцания, еще и «подрабатывают», поспешил восвояси. Четвертого же из той группы вычислить не удалось. О нем задержанные предпочли умолчать.

Газеты написали: тех, кто подвергся нападению возле поселка Сосны, просят явиться в местный РОВД. Но спрогнозировать резонанс особого труда не составляло. Всего три пострадавшие пары рискнули раскрыться. Тридцатилетняя Светлана смущенно поведала, что аналогичным образом у нее отняли турецкий свитер, джинсовое платье, перчатки и деньги. С кем ездила? Его фамилии не знаю. Зовут Виктор, он иногда заглядывал ко мне на работу, и мы отправлялись за город. Женат, имеет детей. Почему сразу не обратилась? Он запретил.

Следствие в самом начале поджидал сюрприз. Оказывается, задержанные — Г. Гельжинский и М. Котовский —облюбовали здесь золотую полянку еще три года назад. Поначалу едва не попались, но удалось выкрутиться— заведенное уголовное дело закрыли «за отсутствием состава преступления». Короче, механизм ограбления они открыли давно, но розыскники прошли мимо, сведя все к заурядной пьяной драке.

Тогда, в восемьдесят восьмом году, Геннадий Гельжинский и Михаил Котовский служили прапорщиками в воинской части под Минском. В один из осенних дней закупили побольше водки, пива и решили развеяться на природе. Стало вечереть. Пора возвращаться в военный городок. Приметили невдалеке автомобиль.

— Пошли заберем.

Едва держась на ногах, направились к заветной «тачке». Сперва и не обратили внимания, что рядом с водителем, обнимая его, сидела женщина. Заглянули в открытое окно. Александр К., хозяин новенького «москвичонка», отмахнулся от пьяных и посоветовал им идти своей дорогой, но когда услышал угрозы и увидел перочинный нож, пронзила мысль, — хотят угнать машину. Его попутчица Галя открыла дверцу и выскочила. Саша — не замедлил последовать ее примеру. Растерянно глянул на свою руку: текла кровь и был порезан свитер. Перепуганная чета убежала в лес. А вернулась сюда с милицейским патрулем. Одного из нападавших нашли рядом. Он спал, укутавшись в Галин плащ. Куда же делись другие вещи из автомобиля: пиджак, женская бордовая сумочка и туфли?— разобраться не удалось.

Саша попал домой лишь к четырем утра. Его жена не спала. Поставила на плиту разогревать ужин. Все были возбуждены. Муж туманными выражениями начал объяснять, мол, ездил на техстанцию покупать колеса. Пытались обворовать. Преступников поймали... К отцу прижалась дочурка. Жена настороженно глядела на супруга, но его спокойное и уверенное лицо, как обычно, разогнало все ее подозрения.

Тогдашнее следствие тянулось медленно. Из показаний нападавших получалось: они не замышляли никого грабить, а попросили подбросить в городок. Внезапно вспыхнула драка. О ноже впервые слышат, о пропавших вещах также. Все списывалось на обычную пьянку. К Гале, у которой, кстати, тоже есть семья, и к Саше не переставая ходили родственники арестованных. Упрашивали забрать заявления из милиции...

Потерпевшие написали, что им возвращен материальный ущерб, и они больше не имеют претензий к своим обидчикам. Добавили: все равно тюрьма никого не исправляет. Вскоре Гельжинского и Котовского освободили. Правда, командование воинской части тут же уволило их в запас и лишило званий.

Но пьянящее чувство безнаказанности уже кружило им головы, зовя к новым похождениям. Устроившись на работу, принялись обдумывать, как на тайных интимных связях между людьми «ковать» деньги. Действительно, не стоит пробовать забирать машину, тут любой к правосудию прибегнет, а, скажем, изъять сотню рублей, пару колечек—безопасно.

Сказано — сделано.

...Белый «жигуленок» тихо прошуршал по лесной дороге и затормозил под ветвистыми деревьями. Спрятавшиеся поблизости коренастые мужчины выжидали. А затем метнулись к автомобилю. Двумя фонариками осветили салон.

— Слышь, шофер, купи свое колесо.

Когда выслеженные влюбленные увидели ножи, сомнения отпали: грабители.

— Деньги!

Блеснули золотые сережки.

— Снимай! Поживее!

Женщина растерянно и вопросительно посмотрела на бывшего воздыхателя. Но тот опустил покорно глаза: «Отдавай».

Обобрав до ниточки, скомандовали:

— Не включать свет, пока не уйдем.

И зловещие фигуры исчезли в темноте, никем не остановленные.

Но почему же практически никто не отважился обратиться в правоохранительные органы?

Можно объяснить молчание потерпевших нежеланием какой-либо огласки. Хотя отмечу, на удочку ловких вымогателей попадались и те, у кого никогда не было заветного штампика в паспорте. Так в чем же еще причина? Давайте взглянем на проблему с другой стороны. Как правосудие относится к подобным потерпевшим и преступникам. Гельжинский и Котовский осуждены на три года условно с обязательным привлечением к труду.

По мнению многих, суд вынес решение более чем мягкое. Почему? В приговоре есть четкий ответ: «Преступные действия в определенной степени были обусловлены не совсем правильным в моральном отношении поведением пострадавших...» Может, именно отсюда та укоренившаяся боязнь искать защиты у закона, отсюда — и стремление к молчанию, которое дороже золота?

Виктор ЛЕЩЕНКО.

Письма парламенту и правительству

Коммуналки— тоже приватизировать!

Уважаемая редакция «Народной газеты»!

Хочу высказать два замечания по поводу проекта «О приватизации жилищного фонда в БССР».

Вызывает возмущение статья 18 проекта, которая запрещает выкуп комнат в квартирах, заселенных несколькими нанимателями. Ведь это положение дискриминационное, затрагивает интересы многих тысяч семей, которые на протяжении многих лет живут в коммунальных квартирах, не имея возможности получить в силу разных причин отдельную. Для многих людей такие квартиры являются родным домом, который они могут безвозвратно потерять.

Я предлагаю снять запрет с приватизации комнат в коммунальных квартирах, по крайней мере в таких, в которых люди живут постоянно в течение 20—30 лет.

Проект «обижает» и те семьи, в которых часть членов семьи уже ушла из жизни. Таким семьям для того, чтобы сохранить родной очаг, надо нести дополнительные и очень большие расходы. В индивидуальных домах такой проблемы нет. Значит — опять дискриминация значительной части населения республики.

В. КОСЦОВА.
г. Минск.

ШТАМП СТАНОВИТСЯ ПОМЕХОЙ

С углублением рыночных отношений, несомненно, увеличится количество безработных. Усилится миграция граждан в поисках подходящей работы, которую по месту прописки и проживания подчас найти очень сложно даже с помощью государственной службы занятости.

У меня есть предложение. При устройстве на работу, скажем, в другом районе, в сельской местности, в своем районе не требовать у безработного паспорт со штампом о выписке и прописке. Допустим, у меня в городе квартира, в ней я прописан и проживаю. Но в этом городе, проработав на разных должностях десять лет, попал дважды под сокращение и больше найти подходящей работы не могу. Бросай квартиру, на которую стоял 10—15 лет, детей малолетних, жену-инвалида, подавай на развод или меняй квартиру...

Я считаю, что когда принимали Закон БССР «О занятости населения», не все жизненные вопросы отразили в нем.

А. СМОЛИЧ,
безработный.
г. Солигорск.

З першых вуснаў

Лібералы—уперад!

На прайшоўшым II з'ездзе Аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі была прынята Дэкларацыя праграмных мэт і прынцыпаў. Але ў друку аб ёй было сказана толькі ў самых агульных рысах. Расказаць аб гэтым дакуменце больш падрабязней карэспандэнт «НГ» папрасіў намесніка старшыні выканкама АДПБ Віктара КАМАРОВА.

— Цяпер перад грамадствам стаіць задача: пераадолець эканамічны і сацыяльны крызіс. Але гэта не так проста. Якім шляхам ісці? Можна пачаць рэалізоўваць сацыяльна-дэмакратычныя праекты, а можна праводзіць рэформы, абапіраючыся толькі на ідэі нацыянальнага адраджэння. Наша ж партыя прапануе зусім іншы выхад з сённяшняй цяжкай сітуацыі. Перш за ўсё — зрабіць акцэнт на ўздым значнасці ліберальных каштоўнасцей, свабод чалавека.

Мы лічым, што галоўным гарантам незалежнасці любой асобы з'яўляецца прыватная ўласнасць. Ліквідацыя яе ці абмежаванне непазбежна нясуць з сабой і заціскание палітычных, эканамічных і рэлігійных свабод. Ды да таго ж, як вядома, паўнапраўны гаспадар ніколі не будзе зацікаўлены ў хаосе, анархіі, узрушэннях.

— Але ж і ў такім грамадстве патрэбны абаронныя механізмы, якія не дазвалялі б «вярхушцы» парушаць правы грамадзян.

— Безумоўна. Таму ў першую чаргу трэба як след падзяліць заканадаўчую, выканаўчую і судовую ўлады. Далей: трэба развіваць самакіраванне, удасканальваць шматпартыйную сістэму, даваць прастору для прадпрымальніцтва, смялей уводзіць рынкавыя адносіны.

— А як АДПБ ставіцца да пытання нацыянальнага адраджэння?

— Станоўча. Спыніць працэс знікнення беларускай мовы — гістарычная неабходнасць. Беларусы маюць права размаўляць на той мове, на якой яшчэ зусім нядаўна гаварыла пераважная большасць насельніцтва рэспублікі. Разам з тым мы мяркуем, што палітыка дзяржавы ў гэтым шматгранным пытанні не павінна весці да заціскання правоў чалавека. Што тут маецца на ўвазе? Нельга пазбаўляць, напрыклад, бацькоў магчымасці вучыць дзяцей на той мове, на якой яны гавораць у сям'і. Ніхто не возьмецца адмаўляць — большасць жыхароў РБ пакуль усё ж размаўляе па-руску. АДПБ мяркуе натуральным існаванне на адной тэрыторыі руска- і беларускамоўнай культуры.

Адраджэнне нашай рэспублікі, уключэнне яе ў супольнасць цывілізаваных краін патрабуе не толькі нацыянальнай самасвядомасці як усведамлення свайго адрознення ад іншых народаў, але і разумення свайго падабенства з імі. Асновай гэтага падабенства з'яўляюцца ліберальныя каштоўнасці, каштоўнасці, якія зрабілі Заходнюю Еўропу і іншыя краіны культурнымі і цывілізаванымі.

Жыві і памятай

Хачкар у Мінску

ХАЧКАР — помнік-крыж у памяць ахвяр землятрусу ў Арменіі ўстаноўлены на Вайсковых могілках у Мінску ў трэцюю гадавіну з дня трагедыі.

Беларусь, як вядома, таксама прыняла бежанцаў з Арменіі і ў далейшым будзе клапаціцца пра іх лёс. Гэты помнік для іх — сімвал і часцінка Радзімы (ён выкананы ў Арменіі), сімвал пакуты супляменнікаў, месца, куды можна прыйсці памаліцца за спачын душ родных і знаёмых, якія загінулі ў той дзень. Ініцыятарам гэтай акцыі стала грамадска-культурнае армянскае таварыства «Айастан», якое два гады таму створана пры Мінскім гарадскім фондзе культуры (узначальвае яго Лявон Дарбінян).

Фота Міхася ЖЫЛІНСКАГА.

ЦЕНЫ НА РЫНКАХ (В РУБЛЯХ) НА 11 ДЕКАБРЯ

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ (КУЗНЕЧНЫЙ РЫНОК). Говядина (1 кг) — 100—180, свинина — 100—200, сметана — 100, творог — 40, картофель — 5—7, капуста — 4—5, морковь — 6—7, свекла — 9—10.

ВИЛЬНЮС. Говядина — 25—35, свинина — 35—40, сметана — 12, творог — 8, картофель — 2,5—3, капуста — 4—5, морковь — 5, свекла — 3.

РИГА. Говядина — 45—50, свинина — 70—80, сметана — 50—60, творог — 30, картофель 4—5, капуста — 2, морковь — 3—5, свекла — 3.

МИНСК (Комаровский рынок). Говядина — 30—40, свинина — 35—45, баранина — 25—30, сметана — 20, творог — 20, масло — 50, яйца (десяток) — 15—20, мед — 80, картофель — 4, морковь — 4, капуста — 1,5—3, яблоки — 12—20, мандарины — 18—30, сигареты «Космос» (1 пачка) — 8, пиво (1 бут.) — 4.

«Агентство РИД».

Мнение

ПУСТЬ ВНОВЬ ПОДНИМЕТСЯ НАД ГОРОДОМ ХРАМ!

По указанию коммунистических партократов в 1953 году в городе Пинске был разрушен Иезуитский собор — историческая достопримечательность Полесского края.

Двухметровые стены этого архитектурного сооружения устояли перед нашествием фашистских полчищ, но не могли выдержать многотонных зарядов взрывчатки, заложенных в его подвальные ниши другими нечестивцами.

Мы, граждане этого края, хотим, чтобы над Пинском вновь засветился купол в лучах восходящего солнца, а поэтому просим всех людей доброй воли поддержать наше предложение о строительстве в городе Пинске нового храма.

С уважением

Н. ЛАГОДИЧ,
Л. ЖУК,
Т. ЛИТВИНЧУК и другие.
г. Пинск.

А что на Брестчине?

Читая Ленина

Производственное объединение «Кузлитмаш», по сообщению газеты «Пинская неделя», не уберегло самого дорогого из арестованной собственности своего парткома — полного собрания сочинений вождя.

Союз нерушимый?

Союз предпринимателей Пинска решили создать руководители местных кооперативов и малых предприятий. Конкуренция конкуренцией, но борьбу с государственной монополией имеет смысл вести сообща, рассудили они и созвали учредительное собрание.

Герой Белого дома учился в Столине

В Столинском сельхозтехникуме вспомнили, что пять лет назад его заочно окончил Владимир Усов, герой и жертва гэкачепистского путча. Владимир экстерном сдал тогда выпускные экзамены на бухгалтерском отделении и, сэкономив год, стал специалистом...

Техникумовским музеем ведется сбор материала, посвященного личности погибшего у Белого дома выпускника.

Василий САРЫЧЕВ.

Черное крыло Чернобыля

Это хуже радиации

Приказом главврача 3-й городской больницы за № 148 от 19 мая 1986 года я была командирована в распоряжение Наровлянской райбольницы. Работала в зоне в должности фельдшера-лаборанта, понимая, что это мой долг — помогать людям, попавшим в беду.

Прошло время, появился Закон о социальной защите пострадавших от аварии на ЧАЭС. Я обратилась в отдел кадров больницы за справкой, что находилась в зоне, чтобы получить удостоверение ликвидатора. Меня долго водили за нос, гоняли по кругу. Оказалось, что моя фамилия не была даже внесена в списки, поданные в облздравотдел. Волокита продолжалась более полугода. Потом, когда я наконец-то добилась справки, ее мне выдали с таким видом, будто я залезла в чужой карман, незаконно требую для себя льготы.

Боже, как это унизительно— терпеть издевательства бюрократов. Когда потребовалась наша помощь, приказ написали немедля. А потребовалась мне справка — ходи, выпрашивай. Унижение, оскорбление, подозрительность — хуже радиации. Зачем тогда было писать закон?

Валентина ЯКОВЛЕВА.
г. Витебск.

Крик души

Помогите пережить зиму

Я нуждаюсь в помощи. Просить милостыню не пойдешь, люди засмеют, но, может быть, у кого-то остались детские вещи, и им нет применения—мы с детьми будем благодарны.

Мне 32 года, одна воспитываю сына и дочь, алиментов не получаю, хотя неоднократно обращалась в ново-уренгойский народный суд с просьбой взыскать их с бывшего мужа. Работаю лаборанткой в котельной города Коссово Ивацевичского района Брестской области. Никакого подсобного хозяйства нет, доход мой минимальный — 450 рублей в месяц. Но как ни экономлю, а школьного костюма сыну купить не смогла. Курток в магазине нет, а на базаре совсем ветхую за 300 рублей продают. Уже холодно, а он, бедняга, в туфельках в школу ходит. Если у кого-то осталась куртка 40-го размера, ботинки или сапоги 25,5, очень прошу — поделитесь. Помогите нам пережить зиму. Наш адрес: 225262, Брестская область, Ивацевичский район, г. Коссово, ул. Красноармейская, д. 4, корп. 1, кв. 23. Иванишко Вере Ивановне.

ОТ РЕДАКЦИИ. Мы оформили Вере Ивановне годовую подписку на «Народную газету».

Знаёмы выпадак

ПАПЯРОВЫЯ ПРАБЛЕМЫ

Яшчэ ў ліпені Гомельскае абласное ўпраўленне па друку паведаміла рэдакцыйным калектывам раённых газет сумную вестку: асноўны пастаўшчык паперы з далёкай Кандапогі адмовіўся поўнасцю выконваць дагаворныя абавязкі, таму трэба мяняць графік выхаду газет на двухразовы.

Большасць «раёнак» пайшла па гэтаму шляху, рэдакцыя ж «Светлагорскіх навін» вырашыла стаяць да канца. Да апошняга моманту неяк ўдавалася выкручвацца, шукаць і знаходзіць разам з заснавальнікамі нехапаючую паперу. І вось эканамічнае бязладдзе «дастала», як кажуць, і іх. Абставіны вымушаюць скараціць выпуск газеты.

Пакуль жа рэдакцыя звярнулася да чытачоў за падтрымкай стварыць фонд газеты, які дасць магчымасць крыху выправіць цяжкае становішча, у якім апынулася адзінае на Светлагоршчыне выданне.

Мікола ПАСЕДЗЬКА.

Смачна есці!

П'е малышня кумыс

І не ў стэпах Казахстана ці долах Кыргызстана — у вёсцы Старыя Фалічы Старадарожскага раёна. Праўленне тутэйшага калгаса «Герой працы» стварыла кабылiную ферму, на ёй утрымліваецца 25 матак, 14 — дойных. У дзень яны даюць па 16—20 літраў малака, з якога ў кумысным цэху вырабляюць смачны і каштоўны для здароўя дзяцей і дарослых напітак. Кожны дзень 5—6 літраў яго дастаўляюць у дзіцячы садок, і 20 хлопчыкаў і дзяўчынак з ахвотай п'юць ласунак. А ўсяго з пачатку года цэх вырабіў 5400 літраў кумысу. Прадаюць яго і дарослым — па 1 рублю 40 капеек за літр.

Міхась ТЫЧЫНА.

Народная Газета

Закон Рэспублікі Беларусь

АБ ПРАВАВЫМ РЭЖЫМЕ ТЭРЫТОРЫЙ, ЯКІЯ ПАДВЕРГЛІСЯ РАДЫЕАКТЫЎНАМУ ЗАБРУДЖАННЮ Ў ВЫНІКУ КАТАСТРОФЫ НА ЧАРНОБЫЛЬСКАЙ АЭС

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

з рэкамендацыямі комплекс спецыяльных аграхімічных, агратэхнічных, аграмеліярацыйных работ па эксплуатацыі меліярацыйных сістэм, лесагаспадарчых і іншых мерапрыемстваў, накіраваных на зніжэнне паступлення радыенуклідаў у вырабляемую прадукцыю. Усе затраты на правядзенне ўказаных мерапрыемстваў пакрываюцца ў поўным аб'ёме за кошт сродкаў, выдзяляемых на пераадоленне вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Артыкул 16. Пакрыццё страт у зонах эвакуацыі (адчужэння), першачарговага адсялення і далейшага адсялення

Прадпрыемствам (аб'яднанням), установам незалежна ад форм уласнасці пакрываецца маёмасны ўрон ад страты будынкаў, збудаванняў, абсталявання, аб'ектаў сацкультбыту і іншых матэрыяльных каштоўнасцей, якія належаць ім на праве ўласнасці, і засталіся ў зоне эвакуацыі (адчужэння), зоне першачарговага адсялення і зоне далейшага адсялення ў грамадзянска-прававым парадку за кошт сродкаў, выдзяляемых згодна з дзяржаўнымі саюзна-рэспубліканскай і рэспубліканскай праграмамі на пераадоленне вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Пакрыццё маёмаснага ўрону ажыццяўляецца, як правіла, шляхам будаўніцтва жылля, аб'ектаў сацкультбыту, вытворчых будынкаў і збудаванняў.

Урон ад страты ўраджаю ў сувязі з адабраннем радыяцыйна небяспечных зямель або абмежаваннем на іх правоў землеўладальнікаў і землекарыстальнікаў пакрываюцца ў разавым парадку ў размеры фактычных затрат у год адчужэння зямель.

Грамадзянам гарантуецца грашовая кампенсацыя за страчаную ў сувязі з перасяленнем маёмасць або атрыманне ва ўласнасць іншай раўнацэннай маёмасці згодна з артыкулам 22 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС».

Артыкул 17. Ахова тэрыторый зон эвакуацыі (адчужэння), першачарговага адсялення і далейшага адсялення

У зонах эвакуацыі (адчужэння), першачарговага адсялення забяспечваецца строгі прыродаахоўны рэжым, ахова тэрыторый, помнікаў гісторыі і культуры ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Ахова грамадскага парадку, тушэнне пажараў і пажарна-прафілактычныя меры на тэрыторыях зон першачарговага адсялення і далейшага адсялення, кантрольна-пропускнага рэжыму пры ўездзе і выездзе з гэтых зон забяспечваюцца спецыялізаванымі органамі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь. Указаныя мерапрыемствы на тэрыторыі зоны эвакуацыі (адчужэння) [illegible] органам кіравання.

Кантроль за выкананнем указаных мер ажыццяўляецца [illegible].

Раздзел III. ВЫКАРЫСТАННЕ ТЭРЫТОРЫЙ РАДЫЕАКТЫЎНАГА ЗАБРУДЖАННЯ

Артыкул 21. Віды дзейнасці ў зоне эвакуацыі (адчужэння)

У зоне эвакуацыі (адчужэння) дазваляецца толькі гаспадарчая дзейнасць, звязаная з забеспячэннем радыяцыйнай бяспекі, прадухіленнем пераносу радыеактыўных рэчываў, выкананнем прыродаахоўных мерапрыемстваў, а таксама навукова-даследчых і эксперыментальных работ.

Дадзеная зона абараняецца ад несанкцыяніраванага пранікнення ў яе людзей, усіх відаў наземнага транспарту і іншай тэхнікі.

У зоне эвакуацыі (адчужэння) забараняецца:

1) пастаяннае пражыванне насельніцтва, несанкцыяніраванае знаходжанне людзей;

2) несанкцыяніраваны ўезд усіх відаў транспартных сродкаў і іншай тэхнікі, а таксама сплаў лесу;

3) прыцягненне да работы асоб без медыцынскага заключэння і іх згоды;

4) вываз без спецыяльнага дазволу Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС [illegible] тэхнікі, глебы, торфу, гліны, пяску, іншых карысных выкапняў, раслінных кармоў, лекавых раслін, грыбоў, ягад, [illegible] узораў для навуковых мэт.

Не дапускаецца любая іншая дзейнасць [illegible] ўпаўнаважанага на тое органам.

Знаходжанне на тэрыторыі зоны эвакуацыі (адчужэння) дапускаецца толькі пры наяўнасці спецыяльнага дазволу. Кантрольна-пропускны рэжым і парадак допуску асоб устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

говага адсялення і далейшага адсялення адпаведнымі выканаўчымі камітэтамі абласных Саветаў народных дэпутатаў, а ў зоне эвакуацыі (адчужэння) — Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Затраты на выкананне гэтых мерапрыемстваў фінансуюцца за кошт сродкаў, якія выдзяляюцца на пераадоленне вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Артыкул 18. Права на інфармацыю і вынікі навуковых даследаванняў

Уся навуковая інфармацыя і вынікі навуковых даследаванняў, атрыманыя на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання Рэспублікі Беларусь, з'яўляюцца ўласнасцю Рэспублікі Беларусь і выканаўцаў работ.

Артыкул 19. Заснаванне свабодных эканамічных зон на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання

Свабодныя эканамічныя зоны на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання або іх частках ствараюцца рашэннем Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню абласных Саветаў народных дэпутатаў або Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС у адпаведнасці з іх кампетэнцыяй.

Межы зон і тэрмін дзеяння на дадзеных тэрыторыях асобага прававога рэжыму вызначае Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Стан і прававы рэжым свабоднай эканамічнай зоны, якія ўключаюць у сябе парадак і ўмовы перадачы аб'ектаў камунальнай уласнасці юрыдычным і фізічным асобам (у тым ліку і замежным) ва ўласнасць або арэнду; парадак рэгістрацыі юрыдычных і фізічных асоб, якія ажыццяўляюць прадпрымальніцкую дзейнасць; устанаўленне парадку ўезду, выезду і пражывання грамадзян на дадзенай тэрыторыі; рэгуляванне ўсіх відаў знешнеэканамічнай [illegible].

Артыкул 20. Дзяржаўны кантроль за захаваннем прававога рэжыму на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання

Дзяржаўны кантроль за захаваннем прававога рэжыму на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання ў зоне эвакуацыі (адчужэння) ажыццяўляецца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, [illegible] Саюза ССР і Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 22. Віды дзейнасці ў зоне першачарговага адсялення

У зоне першачарговага адсялення [illegible]

У зоне першачарговага адсялення забараняецца:

1) вываз драўніны, глебы, торфу, гліны, пяску, [illegible];

[illegible]

6) правядзенне ўсіх відаў работ, [illegible].

На тэрыторыі зоны першачарговага адсялення [illegible] толькі па спецыяльнаму дазволу. Кантрольна-пропускны рэжым і парадак допуску асоб устанаўліваюцца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Тэрмін знаходжання людзей у зоне кантралюецца па часу, умовы працы і захаванне тэхнікі бяспекі рэгламентуюцца адпаведнымі правіламі і нормамі.

Артыкул 23. Віды дзейнасці ў зоне далейшага адсялення

У зоне далейшага адсялення гаспадарчая дзейнасць, функцыяніраванне ўсіх відаў транспарту, збудаванняў, інжынерных камунікацый і сетак павінны весціся з захаваннем норм радыяцыйнай бяспекі, правіл бяспекі і фізічнай абароны пры рабоце з крыніцамі іанізуючага выпраменьвання і санітарных правіл работы з радыеактыўнымі рэчывамі, а таксама інструкцый і рэгламентаў, якія зацвярджаюцца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, што выключаюць распаўсюджванне радыенуклідаў на іншыя тэрыторыі і забяспечваюць радыяцыйную бяспеку людзей.

Парадак перасялення жыхароў зоны далейшага адсялення, віды гаспадарчай дзейнасці і кантролю за ёй вызначаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

На тэрыторыі зоны далейшага адсялення забараняецца:

1) нарыхтоўка грыбоў, дзікарастучых пладоў, ягад, лекавай і тэхнічнай сыравіны, паляванне, рыбная лоўля без спецыяльнага дазволу ўпаўнаважанага на тое органа;

2) вытворчасць і нарыхтоўка прадукцыі з утрыманнем радыенуклідаў, якое перавышае ўстаноўленыя рэспубліканскія нормы;

3) любая дзейнасць, якая пагаршае радыяцыйную і экалагічную сітуацыі;

4) прымяненне пестыцыдаў без спецыяльнага дазволу ўпаўнаважанага на тое органа.

Рэалізацыя харчовай сыравіны і прадуктаў харчавання, выробленых у зоне далейшага адсялення, дазваляецца толькі пасля правядзення дакладнага радыеметрычнага кантролю і пры ўмове неперавышэння дзеючых рэспубліканскіх норм.

Артыкул 24. Віды дзейнасці ў зоне з правам на адсяленне

На тэрыторыі зоны з правам на адсяленне вытворчасць сельскагаспадарчай і лясной прадукцыі вядзецца з пастаянным радыеметрычным кантролем. Прадукты харчавання і сыравіна для іх павінны мець сертыфікат (маркіроўку) з указаннем месца іх вытворчасці, утрымання радыенуклідаў. Праводзяцца мерапрыемствы па рэалізацыі павышаных патрабаванняў да інжынернага забеспячэння і добраўпарадкавання населеных пунктаў, да чысціні атмасфернага паветра, да ўмоў працы і быту, да арганізацыі адпачынку і харчавання людзей, да стварэння ўмоў для выхавання, навучання і аздараўлення дзяцей.

На тэрыторыі зоны з правам на адсяленне забараняецца:

1) вытворчасць і нарыхтоўка прадукцыі з утрыманнем радыенуклідаў, якое перавышае ўстаноўленыя рэспубліканскія нормы;

2) любая дзейнасць, якая пагаршае радыяцыйную і экалагічную сітуацыі;

3) прыродакарыстанне, што не адпавядае патрабаванням норм радыяцыйнай бяспекі.

Прымяненне пестыцыдаў дапускаецца па Пераліку прэпаратаў, якія зацвярджаецца Міністэрствам сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам лясной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненню з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Рэалізацыя прадукцыі, вырабленай ва ўказанай зоне, дапускаецца толькі пасля правядзення радыеметрычнага кантролю і пры захаванні дзеючых рэспубліканскіх норм.

Артыкул 25. Віды дзейнасці ў зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем

На тэрыторыі зоны пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем праводзяцца мерапрыемствы па рэалізацыі павышаных патрабаванняў да інжынернага забеспячэння і добраўпарадкавання населеных пунктаў, да ўмоў працы і быту, да арганізацыі адпачынку і харчавання людзей, да стварэння ўмоў для выхавання, навучання і аздараўлення дзяцей.

На тэрыторыі зоны пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем забараняецца:

1) любая дзейнасць, якая пагаршае радыяцыйную і экалагічную сітуацыі;

2) прыродакарыстанне, што не адпавядае патрабаванням норм радыяцыйнай бяспекі.

Прымяненне пестыцыдаў дапускаецца па Пераліку прэпаратаў, якія зацвярджаецца Міністэрствам сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам лясной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь па ўзгадненню з Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 26. Меры па абароне здароўя насельніцтва, якія ажыццяўляюцца ў зонах радыеактыўнага забруджання

У мэтах зніжэння рызыкі захворвання насельніцтва і змяншэння доз апраменьвання ў зонах радыеактыўнага забруджання ажыццяўляюцца наступныя меры:

1) перыядычны кантроль радыеактыўнага забруджання глебы, вады, паветра, прадуктаў харчавання, сыравіны, жылых і вытворчых памяшканняў, а таксама медыка-біялагічны і радыеэкалагічны маніторынг;

2) дэзактывацыя тэрыторыі спецыялізаванымі падраздзяленнямі (у выпадку неабходнасці).

Усе віды дзейнасці ў зоне эвакуацыі (адчужэння) і першачарговага адсялення павінны праводзіцца з абмежаваннем колькасці асоб, якія прыцягваюцца, з мэтай зніжэння калектыўнай дозы апраменьвання.

Артыкул 27. Умовы будаўніцтва новых, пашырэння, рэканструкцыі і тэхнічнага пераўзбраення дзеючых прадпрыемстваў, рэалізацыі праграм меліярацыі і хімізацыі сельскай гаспадаркі.

Будаўніцтва новых, расшырэнне, рэканструкцыя і тэхнічнае пераўзбраенне дзеючых прадпрыемстваў незалежна ад ведамаснай падпарадкаванасці на тэрыторыях зоны эвакуацыі (адчужэння), зоны першачарговага адсялення, зоны далейшага адсялення і зоны з правам на адсяленне ажыццяўляюцца толькі пасля комплекснай ацэнкі стану навакольнага асяроддзя ў дадзеным рэгіёне па рашэнню Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь або ў парадку, які ім устанаўліваецца.

Рашэнні аб будаўніцтве новых, пашырэнні, рэканструкцыі і тэхнічным пераўзбраенні дзеючых прадпрыемстваў, рэалізацыі праграм меліярацыі і хімізацыі сельскай гаспадаркі на тэрыторыях зон, указаных у частцы першай гэтага артыкула, прынятыя да чарнобыльскай катастрофы і не рэалізаваныя на момант прыняцця гэтага Закона, падлягаюць пераглядy ва ўстаноўленым парадку.

Распрацаваная праектна-каштарысная і праектна-планіровачная дакументацыя на будаўніцтва прадпрыемстваў, аб'ектаў меліярацыі і хімізацыі сельскай гаспадаркі на ўказаных тэрыторыях да яе зацвярджэння падлягае разгляду ў органах дзяржаўнай экспертызы Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі, Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па архітэктуры і будаўніцтву і Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь і іх упаўнаважаных органаў.

Экспертыза праектна-каштарыснай і праектна-планіровачнай дакументацыі павінна ажыццяўляцца з улікам неабходнасці зніжэння фактару ўздзеяння выкідаў прадпрыемстваў на стан навакольнага асяроддзя і здароўя насельніцтва ва ўмовах радыеактыўнага забруджання тэрыторыі.

Артыкул 28. Рэжым работы прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, размешчаных на тэрыторыях, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню

Рэжым работы прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, якія размешчаны на тэрыторыях, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню і на якія распаўсюджваецца дзеянне гэтага Закона, вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Прадпрыемствы, установы і арганізацыі, размешчаныя на ўказаных тэрыторыях, маюць права на заключэнне працоўнага пагаднення са спецыялістамі на кантрактнай аснове.

Артыкул 29. Падаткаабкладанне прадпрыемстваў і арганізацый, размешчаных на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання

Падаткаабкладанне прадпрыемстваў і арганізацый незалежна ад форм уласнасці, размешчаных на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання, ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым дзеючым заканадаўствам.

Пры гэтым вызваляецца ад падаткаабкладання частка прыбытку прадпрыемстваў і арганізацый, якая накіроўваецца на аздараўленне работнікаў і членаў іх сем'яў.

Падатак на прыбытак прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў, які атрымліваецца ад дзейнасці, звязанай з культурна-бытавым, гандлёвым і іншымі відамі абслугоўвання насельніцтва і будаўніцтвам у зонах далейшага адсялення і з правам на адсяленне, спаганяецца па стаўцы, зменшанай на 30 працэнтаў. Пераліку прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 30. Фінансаванне работ на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання

Фінансаванне ўтрымання тэрыторый радыеактыўнага забруджання (уключаючы населеныя пункты, транспартныя магістралі, сеткі энергазабеспячэння, сувязі, водаахоўныя, меліярацыйныя сістэмы і іншыя збудаванні), вядзення лясной гаспадаркі, навуковых даследаванняў, радыяцыйнага кантролю, аховы грамадскага парадку і супрацьпажарных мерапрыемстваў і іншых відаў дзейнасці праводзіцца за кошт сродкаў, якія выдзяляюцца згодна з дзяржаўнымі саюзнай і рэспубліканскай праграмамі па пераадоленню вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, і іншых фондаў.

Размеркаванне фінансавых і матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў, якія выдзяляюцца згодна з дзяржаўнымі саюзнай і рэспубліканскай праграмамі па пераадоленню вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, ажыццяўляе Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Раздзел IV. ЗАХАВАННЕ РАДЫЕАКТЫЎНЫХ АДХОДАЎ

Артыкул 31. Рэгламент захавання ў магільніках радыеактыўных адходаў

Рэгламенты захавання ў магільніках радыеактыўных адходаў, прадуктаў, матэрыялаў і іншых рэчываў, забруджаных радыенуклідамі, у выглядзе сістэмы мер метадычнага і санітарна-гігіенічнага характару, якія дазваляюць звесці да бяспечнага ўзроўню іх уздзеянне на жывыя арганізмы і стан навакольнага асяроддзя, распрацоўваюцца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, Міністэрствам аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, іншымі кампетэнтнымі органамі і зацвярджаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Дазвол на захаванне ў магільніках радыеактыўных адходаў выдаецца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па экалогіі, Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па нагляду за бяспечным вядзеннем работ у прамысловасці і атамнай энергетыцы толькі пасля папярэдняга ўзгаднення з абласнымі Саветамі народных дэпутатаў і асобамі, адказнымі за бяспечнае ўтрыманне магільнікаў.

Захаванне прадуктаў, матэрыялаў і іншых рэчываў, забруджаных радыенуклідамі, на тэрыторыі ўчастка, на якім яны былі выраблены, ажыццяўляецца па спецыяльнаму дазволу Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па экалогіі.

Артыкул 32. Парадак прыёму для захавання ў магільніках радыеактыўных адходаў з-за межаў рэспублікі

Прыём для захавання ў магільніках радыеактыўных адходаў з-за межаў рэспублікі, як правіла, забараняецца. У асобных выпадках прыём і захаванне ў магільніках радыеактыўных адходаў з-за межаў рэспублікі могуць быць ажыццёўлены толькі па рашэнню Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, прынятаму на падставе прадстаўлення і абгрунтавання Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, узгодненага з Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па экалогіі і Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па нагляду за бяспечным вядзеннем работ у прамысловасці і атамнай энергетыцы.

Артыкул 33. Магільнікі радыеактыўных адходаў, прадуктаў, матэрыялаў і іншых рэчываў, забруджаных радыенуклідамі.

Магільнікі радыеактыўных адходаў — гэта спецыяльныя інжынерныя збудаванні, якія ўключаюць у сябе складаны комплекс тэхнічных, геалагічных, гідраметэаралагічных, гідратэхнічных, сейсмічных крытэрыяў, прызначаныя для захоўвання радыеактыўных адходаў, маюць спецыяльны рэгламент аховы, утрымання іх у залежнасці ад актыўнасці (слаба-, сярэдне- і высокаактыўныя) радыеактыўных адходаў, выключаючы распаўсюджванне радыенуклідаў у навакольнае асяроддзе і забяспечваюць магчымасць пастаяннага кантролю за станам сховішча і радыяцыйнага кантролю.

Магільнікі прадуктаў, матэрыялаў і іншых рэчываў, якія ўтрымліваюць радыеактыўныя кампаненты ў колькасці ніжэй, чым устаноўлена для слабаактыўных адходаў, — гэта інжынерныя збудаванні, прызначаныя для захоўвання радыеактыўных забруджанняў, што выключаюць распаўсюджванне радыенуклідаў у навакольнае асяроддзе і забяспечваюць магчымасць пастаяннага кантролю за станам сховішча, захаваннем норм пажарнай і санітарнай бяспекі і радыяцыйнага кантролю.

Артыкул 34. Парадак выбару месцараспалажэння магільнікаў радыеактыўных адходаў, прадуктаў, матэрыялаў і іншых рэчываў, забруджаных радыенуклідамі

Выбар месцараспалажэння магільнікаў радыеактыўных адходаў, прадуктаў, матэрыялаў і іншых рэчываў, забруджаных радыенуклідамі, ажыццяўляецца спецыяльнай камісіяй, якая назначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, з улікам усяго комплексу палажэнняў і фактараў, што забяспечваюць бяспечнае захаванне радыеактыўных адходаў.

Магільнікі павінны, як правіла, размяшчацца на забруджаных тэрыторыях з межамі актыўнасці адпаведна вышэй радыеактыўнасці адходаў, якія захоўваюцца ў магільніках, забруджаных прадуктаў, матэрыялаў, глебы і іншых рэчываў, што канцэнтруюцца ў працэсе дэзактывацыі і ўтвараюцца ў выніку гаспадарчай дзейнасці.

Артыкул 35. Праектаванне і заснаванне новых магільнікаў, распрацоўка іх утрымання

Рашэнні аб праектаванні і заснаванні новых магільнікаў для доўгатэрміновага захавання радыеактыўных адходаў, аб выкананні навуковых даследаванняў, распрацоўцы рэгламентаў па ўтрыманню магільнікаў прымаюцца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС на аснове рэкамендацый Нацыянальнай камісіі Беларусі па радыяцыйнай абароне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 36. Аднясенне расходаў, звязаных з захаваннем у магільніках радыеактыўных адходаў

Захаванне ў магільніках радыеактыўных адходаў павінна праводзіцца за кошт уладальнікаў гэтых адходаў.

Усе захаванні ў магільніках, звязаныя з ліквідацыяй вынікаў чарнобыльскай катастрофы, фінансуюцца са спецыяльна выдзяляемых для гэтых мэт бюджэтных сродкаў.

Артыкул 37. Кантроль за захаваннямі ў магільніках радыеактыўных адходаў

Кантроль за выкананнем норм і тэхналогіі захавання ў магільніках радыеактыўных адходаў ажыццяўляецца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, а нагляд за ўтрыманнем магільнікаў і за вынасам радыенуклідаў за межы ахоўнай зоны магільніка — Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па нагляду за бяспечным вядзеннем работ у прамысловасці і атамнай энергетыцы і санітарна-эпідэміялагічнай службай рэспублікі.

Раздзел V. КАНТРОЛЬ НА ТЭРЫТОРЫЯХ РАДЫЕАКТЫЎНАГА ЗАБРУДЖАННЯ

Артыкул 38. Задачы дзяржаўнага кантролю за захаваннем прыродаахоўнага (спецыяльнага прававога) рэжыму, прыродакарыстання на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання

Задачы дзяржаўнага кантролю за захаваннем прыродаахоўнага (спецыяльнага прававога) рэжыму, прыродакарыстання на тэрыторыях радыеактыўнага забруджання заключаюцца ў забеспячэнні выканання ўсімі прадпрыемствамі (аб'яднаннямі) незалежна ад форм уласнасці, установамі, а таксама грамадзянамі патрабаванняў заканадаўства Рэспублікі Беларусь у мэтах зніжэння радыяцыйнага ўздзеяння на насельніцтва і экалагічныя сістэмы, правядзенні прыродааднаўленчых і абаронных мерапрыемстваў, рацыянальным выкарыстанні гаспадарчага і навуковага патэнцыялу гэтых тэрыторый.

Дзяржаўны кантроль за аховай і выкарыстаннем тэрыторый радыеактыўнага забруджання ажыццяўляецца абласнымі Саветамі народных дэпутатаў і іх выканаўча-распарадчымі органамі, Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і іншымі спецыяльна ўпаўнаважанымі на тое органамі.

Парадак ажыццяўлення дзяржаўнага кантролю за аховай і выкарыстаннем тэрыторый радыеактыўнага забруджання ўстанаўліваецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 39. Дзяржаўны нагляд за вымярэннямі радыеактыўнага забруджання

Дзяржаўны нагляд за вымярэннямі радыеактыўнага забруджання прыроднага асяроддзя і ўсіх відаў сыравіны і прадукцыі ажыццяўляе Беларускі нацыянальны цэнтр стандартызацыі і метралогіі і яго тэрытарыяльныя органы.

Для вызначэння ўтрымання радыеактыўных рэчываў дапускаецца прымяняць толькі сродкі вымярэнняў, якія прайшлі праверку або метралагічную атэстацыю ў парадку, устаноўленым Беларускім нацыянальным цэнтрам стандартызацыі і метралогіі.

Вымярэнні, вынікі якіх выкарыстоўваюцца для вызначэння ўтрымання радыеактыўных рэчываў, павінны выконвацца па методыках, зацверджаных Беларускім нацыянальным цэнтрам стандартызацыі і метралогіі.

Дапушчальныя нормы радыеактыўнага забруджання прадукцыі ўстанаўліваюцца ў стандартах або іншых нарматыўных дакументах, у тэхналагічнай або праектнай дакументацыі; іх выкананне павінен гарантаваць вырабшчык (пастаўшчык) прадукцыі.

Артыкул 40. Органы, адказныя за кантроль радыеактыўнага забруджання

Заключэнне аб узроўнях забруджання радыеактыўнымі рэчывамі прадукцыі, матэрыялаў, глеб, вады, лесу маюць права даваць упаўнаважаныя на тое арганізацыі або іх падраздзяленні, а таксама незалежныя арганізацыі, якія займаюцца радыеэкалагічным маніторынгам.

Каардынацыю работ па кантролю за радыеактыўным забруджаннем прыроднага асяроддзя ажыццяўляе Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Агульная ацэнка радыяцыйнай абстаноўкі на тэрыторыі рэспублікі (радыяцыйны маніторынг), метадычнае кіраўніцтва ўскладаюцца на Беларускае рэспубліканскае ўпраўленне па гідраметэаралогіі.

Адказнасць за кантроль радыеактыўнага забруджання ўскладаецца: сельскагаспадарчых угоддзяў і ведамасных лясных угоддзяў — на Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь; лясных угоддзяў, акрамя лясоў Міністэрства абароны СССР, — на Міністэрства лясной гаспадаркі Рэспублікі Беларусь; тэрыторый населеных пунктаў, маніторынг паверхневых вод — на Беларускае рэспубліканскае ўпраўленне па гідраметэаралогіі; усіх водных аб'ектаў, меліярацыйных сістэм і вадасховішчаў меліярацыйнага назначэння — на Міністэрства воднай гаспадаркі і аднаўлення зямель Рэспублікі Беларусь; падземных вод — на вытворчае аб'яднанне «Беларусьгеалогія».

Кантроль узроўню радыеактыўнага забруджання сельгаспрадукцыі і прадуктаў харчавання, якія выробляюцца ў грамадскім сектары, забяспечвае Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь, а ў асабістым сектары — Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, а таксама міністэрствы і ведамствы, што ажыццяўляюць нарыхтоўку, перапрацоўку і рэалізацыю прадукцыі.

Кантроль узроўню радыеактыўнага забруджання прамысловай прадукцыі, тавараў народнага спажывання, якія павінны адпавядаць па радыяцыйных параметрах стандартам і нормам нарматыўна-тэхнічнай дакументацыі, ажыццяўляецца міністэрствамі і ведамствамі, прадпрыемствамі (аб'яднаннямі) незалежна ад форм уласнасці, установамі (у тым ліку і грамадскімі аб'яднаннямі, чыёй статутнай дзейнасцю з'яўляецца аказанне дапамогі насельніцтву, пацярпеўшаму ад чарнобыльскай катастрофы), якія іх выробляюць і рэалізуюць.

Кантроль радыеактыўнага забруджання чыгуначнага, аўтамабільнага, воднага і паветранага транспарту ў зоне эвакуацыі (адчужэння) ускладаецца на міністэрствы і ведамствы, якім належыць дадзены транспарт, а выдача дазволаў на яго перамяшчэнне ў зоны эвакуацыі (адчужэння) і першачарговага адсялення праводзіцца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і спецыяльным органам кіравання.

Міністэрствы і ведамствы, адказныя за кантроль радыеактыўнага забруджання, абавязаны два разы ў год перадаваць Міністэрству аховы здароўя Рэспублікі Беларусь звесткі, неабходныя для ацэнкі доз апраменьвання насельніцтва.

Прагназіраванне велічыні эфектыўнай эквівалентнай дозы апраменьвання людзей і кантроль за захаваннем дозавых нагрузак ускладаюцца на Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь.

У зоне з правам на адсяленне Беларускім рэспубліканскім упраўленнем па гідраметэаралогіі павінны весціся радыяцыйна-экалагічныя пашпарты населеных пунктаў.

У населеных пунктах, размешчаных у зонах радыеактыўнага забруджання, Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС пры неабходнасці стварае мясцовыя цэнтры радыяцыйнага кантролю пры пасялковых, сельскіх Саветах народных дэпутатаў, прызначаныя для выканання заявак грамадзян па абследаванню прадуктаў харчавання і прадметаў дамашняга ўжытку.

Артыкул 41. Парадак кантролю прадукцыі і прыроднага асяроддзя грамадскімі аб'яднаннямі

Грамадскія аб'яднанні, чыёй статутнай дзейнасцю з'яўляецца аказанне дапамогі насельніцтву, пацярпеўшаму ад чарнобыльскай катастрофы, ажыццяўляюць радыяцыйны кантроль прадукцыі і прыроднага асяроддзя пасля іх атэстацыі (рэгістрацыі) у парадку, устаноўленым Беларускім нацыянальным цэнтрам стандартызацыі і метралогіі.

Артыкул 42. Правы грамадзян і грамадскіх аб'яднанняў на інфармацыю

Грамадзяне і грамадскія аб'яднанні Рэспублікі Беларусь маюць права на своечасовае атрыманне поўнай і дакладнай інфармацыі па пытаннях, звязаных з чарнобыльскай катастрофай. Інфармацыя прадастаўляецца Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, установамі і арганізацыямі, якім даручана гэтым Законам вядзенне нагляду, кантролю і вымярэнняў радыеактыўнага забруджання. У гэтых арганізацыях назначаецца адказная асоба або група для прадстаўлення даных грамадскім арганізацыям, сродкам масавай інфармацыі, насельніцтву.

Прадстаўленне інфармацыі аб радыяцыйнай абстаноўцы рэалізуецца праз сістэму дзяржаўных, ведамасных, а таксама незалежных інфармацыйных цэнтраў, якія ажыццяўляюць збор, накапленне, апрацоўку даных і прадастаўленне інфармацыйных паслуг па заяўках грамадзян, грамадскіх арганізацый і прадпрыемстваў.

Раздзел VI. АДКАЗНАСЦЬ ЗА ПАРУШЭННЕ ГЭТАГА ЗАКОНА

Артыкул 43. Адказнасць за дакладнасць інфармацыі

Упаўнаважаныя службовыя асобы прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў і сродкаў масавай інфармацыі нясуць крымінальную і адміністрацыйную адказнасць за прадстаўленне недакладных і няправільных вынікаў вымярэнняў, наўмыснае скажэнне або ўтойванне даных па пытаннях, звязаных з чарнобыльскай катастрофай, у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 44. Адказнасць за парушэнне гэтага Закона

Асобы, вінаватыя ў парушэнні патрабаванняў гэтага Закона, нясуць крымінальную, адміністрацыйную і іншую адказнасць у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Прадпрыемствы, арганізацыі і грамадзяне абавязаны кампенсаваць маёмасную шкоду, прычыненую імі ў выніку парушэння дадзенага Закона.

Раздзел VII. МІЖДЗЯРЖАЎНЫЯ ПАГАДНЕННІ

Артыкул 45. Міждзяржаўныя пагадненні

Рэспубліка Беларусь заключае міждзяржаўныя пагадненні па пытаннях выкарыстання тэрыторый радыеактыўнага забруджання і ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай катастрофы.

Калі міждзяржаўнымі пагадненнямі ўстаноўлены іншыя правілы, чым прадугледжаныя гэтым Законам, то прымяняюцца правілы міждзяржаўных пагадненняў.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

12 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

Пастанова

Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС» з моманту яго апублікавання.

2. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь да 1 ліпеня 1992 года вызначыць комплекс мер, накіраваных на рэалізацыю Закона Рэспублікі Беларусь «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС», прывесці рашэнні урада Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Законам.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

12 лістапада 1991 г.
гор. Мінск.

ЮРИДИЧЕСКАЯ КОНСУЛЬТАЦИЯ

Раздел ведет секретарь Комиссии по законодательству Верховного Совета Республики Беларусь Евгений НОВИКОВ

ДОМ НА СНОС

Дом родителей был снесен в связи с изъятием земельного участка для общественных нужд. В 1979 году получила на свою семью квартиру я, старшая дочь, в 1980 — родители с младшей сестрой, в 1981 получила квартиру на свою семью средняя сестра. Денежную компенсацию за дом не получали. Кто из нас должен безвозмездно получить квартиру?

З. КОНОВАЛОВА.

Гомельская область, г. Речица.

В соответствии с п. 18 Положения «О продаже гражданам квартир в домах государственного и общественного жилищного фонда», утвержденного 22 февраля 1991 года Постановлением СМ БССР № 67, квартиры, полученные гражданами в домах государственного и общественного жилищного фонда в результате сноса жилых домов, принадлежащих им на праве собственности, в связи с изъятием земельных участков для государственных или общественных нужд, если они не получили за эти дома денежной компенсации, передаются в собственность безвозмездно. Таким образом, право на безвозмездное получение квартиры имеет только бывший собственник дома.

Марина САТОЛИНА, кандидат юридических наук.

Неверагоднасці свету

3 гэтага яйка вылупіцца дыназаўр?

Савецкія вучоныя знайшлі ў паўночнай Сібіры замёрзшае яйка дыназаўра і сцвярджаюць, што ўнутры яго ёсць жыццё! Зародыш памерам са шчаня. Мяркуюць, што гэта стэгазаўр, травяедная разнавіднасць дыназаўра. Пры дасягненні сталага ўзросту гэта істота павінна мець пяць метраў у даўжыню і важыць 10 тон.

— Гэта не навуковае адкрыццё стагоддзя,— сказаў вядомы савецкі біёлаг прафесар Міхаіл Іваноў. — Гэта навуковая сенсацыя ўсіх часоў. Калі з яйка вылупіцца дыназаўр, і мы зможам падтрымаць яго жыццё, то стане магчымым праверыць усе нашы тэорыі аб паходжанні жыцця на Зямлі.

Тое, што да гэтага часу вядома пра дыназаўраў, грунтуецца на гіпатэтычных рэканструкцыях — з нешматлікіх фрагментаў шкілета, якія ўдалося знайсці. Але ці так яны выглядалі на самой справе?

Навуковая экспедыцыя знайшла яйка, узрост якога ацэньваецца ў 65 тысяч гадоў, на глыбіні пяці метраў у вечнай мерзлаце. Яйка перавезлі ў інстытут у Маскву, дзе яго паэтапна размарозілі і змясцілі ў інкубатар. Ніхто не спадзяваўся, што эмбрыён пад шкарлупінай зможа ажыць.

Праз 68 гадзін з моманту пачатку эксперымента апаратура зафіксавала біццё сэрца эмбрыёна. Гэта было неверагодна.

— Мы дапускалі,— гаворыць прафесар Іваноў,— што наша апаратура пашкоджана. Калі ўстанавілі, што яна спраўная, а сэрца дыназаўра б'ецца ўсё мацней, [illegible].

Яйка прасвяцілі. На маніторах з'явілася жывёлінка, падобная на кракадзіла з грэбнем на хрыбце.

— Мы ўпэўнены, што гэта стэгазаўр,— сцвярджае прафесар Іваноў.— Будзем рыхтавацца да яго з'яўлення на свет. Ёсць мноства праблем, якія трэба вырашыць. Калі дыназаўры загінулі, [illegible]: клімат, харчаванне, паветра — невядома, ці зможа ён дыхаць тым паветрам, якім сёння дыхае чалавек.

Гэтую дзіўную гісторыю паведала чытачам «Уіклі Уорлд Ньюс». Ці гэта не чарговая журналісцкая «качка»? Калі б гэта і здарылася на самой справе, то стэгазаўр наўрад ці здолеў бы выжыць у нашых умовах, [illegible] сучасным людзям.

(Па матэрыялах замежнага друку.)

Народныя прыкметы

13 снежня — дзень святога Андрэя. [illegible]

Уладзімір ВАСІЛЕВІЧ.

Вам збіраюцца паказаць...

«ПОГЛЯД ЗМІЯ»

Так называецца новая каляровая мастацкая кінастужка, знятая рэжысёрам Гіцісам Лукшасам на Літоўскай кінастудыі па аднайменнаму раману Саулюса-Томаса Кандратаса.

Аўтары карціны скрозь прызму сучаснага матэрыялу звяртаюцца да вечных сялянскіх ісцін.

Галоўныя ролі выконваюць Дайнюс Казлаускас, Гедымінам Карка, Відас Пяткавічус і іншыя.

«КАРОТКАЯ ГУЛЬНЯ»

Вытворчасць творча-вытворчага аб'яднання «Саюзтэлефільм». Аўтар сцэнарыя — Аляксей Цім, рэжысёр-пастаноўшчык — Акім Саліеў.

У галоўных ролях заняты Юрый Шлыкаў, Вера Глаголева, Арыстарх Ліванаў, Эдуард Марцэвіч, Зінаіда Шарко.

«ГІТА З СІТАПУРА»

Гэта новая каляровая двухсерыйная мастацкая кінастужка створана індыйскімі кінематаграфістамі. Яе паставіў рэжысёр Шыбу Мітра па сцэнарыю Фаіза Саліма.

У фільме здымаліся Хема Маліні, Раджеш Кханна, Шакці Капур, Раза Мурад, Раджан Сіпі.

«ДЗЁННАЯ ПРЫГАЖУНЯ»

Творчасць іспанскага рэжысёра Луіса Бунюэля мала вядома беларускаму гледачу. А між тым ён унёс важкі ўклад у развіццё сусветнага кінематографа. І вось цяпер ва ўсіх нас ёсць цудоўная магчымасць пазнаёміцца з адной з выдатных работ гэтага майстра — кінакарцінай «Дзённая прыгажуня», знятай у 1967 годзе па раману французскага пісьменніка Жозэфа Кеселя. Аўтары сцэнарыя — Луіс Бунюэль і Жан-Клод Кар'ер. Мінчане і госці сталіцы могуць паглядзець гэту нашумеўшую кінастужку ў рэспубліканскім Палацы культуры прафсаюзаў з 14 па 22 снежня г. г.

«КАРТАЧНЫ ДОМІК»

Вытворчасць «Цэнтрнавукфільм». Аўтар сцэнарыя — І. Васільева, рэжысёр — Г. Какоўкін.

У цэнтры фільма — складаны лёс жанчыны, якая, нягледзячы на шматлікія нягоды і няшчасці, захавала любоў да хворага дзіцяці, ўзятага на выхаванне.

Кадр з фільма «Дзённая прыгажуня»

13—14 ДЕКАБРЯ
Начало в 19.00

ТЕАТР ИМ. Я. КУПАЛЫ сегодня — премьера **«Тополиная вьюга»**, завтра — **«Павлинка».**

ТЕАТР ИМ. М. ГОРЬКОГО сегодня — **«В будущем году, в это же время»**, завтра — **«Необычайные приключения солдата Чонкина».**

ТЕАТР КУКОЛ сегодня — **«Похождения бравого солдата Швейка** (для взрослых, 19.00), завтра — **«Приключения Буратино в стране Дураков»** (10.30, 18.00).

БЕЛГОСФИЛАРМОНИЯ (концертный зал) сегодня — **Белорусский государственный академический НАРОДНЫЙ ХОР им. Г. Цитовича.** Художественный руководитель и главный дирижер — **М. Дриневский,** завтра в **18.00 — ПРЕЗЕНТАЦИЯ белорусского благотворительного фонда «ЮНЫЕ ДАРОВАНИЯ»;**

(зал камерной музыки)

завтра — к 150-летию со дня смерти М. Лермонтова. ВЕЧЕР ВОКАЛЬНОЙ МУЗЫКИ. **Н. Козлова** (сопрано), **Н. Моисеенко** (баритон). Партия фортепиано — **Ж. Габба.** Музыковед — **И. Зубрич.**

Программа телепередач

Пятница, 13 декабря

Программа БТ

8.30. Утро республики.
8.45. Киноочерк.
9.00. ТВ — школе. Внеклассное чтение. 3-й класс.
9.25. «Возьми меня с собой». Худ. фильм.
10.40. «Сказка одного села». Док. фильм.
11.00. «К-2» представляет.
11.55. Криминальный канал. «Совершенно секретно».
12.50. Молодые художники Северной Осетии.
13.05. «Наше наследие». Встреча с редколлегией журнала в Доме ученых.
13.50. Заключительный концерт праздника танца финно-угорских народов.
14.35. Поэму А. С. Пушкина «Полтава» читает заслуженный артист РСФСР С. Шакуров.
15.50. «Кинь в меня яблоком». Короткометражный фильм.
16.30. Экран детского фильма «Таинственный остров». Худ. фильм.
18.00. «Прелюдия», «Зеленый пропуск». Док. фильмы.
18.55. Реклама.
19.00. Панорама.
19.25. Наш комментарий.
19.30. О партиях без дипломатии. Разговор о компартии на площади имени В. И. Ленина в Минске.
19.50. Экономика и экология. Проблемы малых рек Беларуси. Вилейский район.
20.40. Реклама.
20.45. Колыбельная.
21.00. «Перед концертом». «Улыбка терракоты». Док. фильмы.
21.35. Телебиржа.
21.50. Вы просили показать... «Солярис». Худ. фильм. 1-я серия.

Первая программа

6.30. Утро.
9.05. Мультфильм.
9.25. «Новые имена». Музыкальная программа.
10.10. ...До 16 и старше.
10.55. «Стариковское дело». Телеспектакль.
12.00. ТСН.
12.10. Футбольное обозрение.
14.00. Биржевые новости.
14.30. Блокнот.
14.35. Бридж.
15.00. ТСН.
15.10. «Оттого и дороги мне люди...» Музыкальная композиция.
15.40. «Житие Дон Кихота и Санчо». Фильм 2-й. 5-я серия.
16.45. Премьера док. фильма «От Даугавы до Эри».
17.30. Студия «Антреприза» представляет.
17.45. Человек и закон.
18.30. ТСН.
18.45. Мир увлеченных.
19.00. Концерт молодежного оркестра стран Экономического сообщества.
20.00. ВиД представляет: «Поле чудес».
21.00. Информационная программа.
21.35. Второе отделение концерта.
22.50. ВиД представляет. В перерыве — ТСН.
2.25. Теннис. Кубок «Большого шлема».

Российский канал

8.00. Гимнастика.
8.15. Время деловых людей.
9.15, 9.45. Английский язык.
17.00. Мультфильм.
17.25. «На распутье». Обсуждение нового учебника обществоведения.
17.50. Мир денег Адама Смита.
18.30. Деловая женщина.
19.00. «Скаут, будь готов!»
19.30. Честь имею. «...Но по-прежнему комиссары».
20.00. Вести.
20.20. Спокойной ночи, малыши!
20.35. Премьера док. фильма «Вторая русская революция» (Би-би-си). 6-я серия.
21.30. Вечер авторской песни. Передача 1-я.
22.25. На сессии Верховного Совета РСФСР.
23.00. Вести.
23.20. Джаз-тайм. Приложение.

Погода

Сегодня днем по республике ожидается облачная погода, по северной половине осадки. Температура воздуха в Витебске, Могилеве—около нуля; Гродно, Бресте, Гомеле, Минске — 0 — плюс 2.

Астрономический КАЛЕНДАРЬ — 13.12.

⊙ *ВОСХОД И ЗАХОД СОЛНЦА: Минск—8.20, 15.48; Витебск — 8.17, 15.30; Могилев — 8.09, 15.37; Гомель — 7.58, 15.43; Гродно—8.34, 16.04; Брест — 8.26, 16.14.*

□ *ДОЛГОТА ДНЯ В МИНСКЕ — 7 часов 28 минут.*

◆ *ПЕРВАЯ ЧЕТВЕРТЬ — 14 декабря.*

Кино

13 декабря

Справочная киносети — 20-90-90.

«МОСКВА»: программа док. фильмов **«Себя преодолеть»** (предсеансовый зал). **«Нет выхода»** (1,5 с., п)—9.30, 11.40, 13.50, 17.40, 19.50, 22.00 (н). **«Черный кулак»** — 16.00 (л).

«ОКТЯБРЬ»: **«Нет выхода»** (1,5 с., п) — 10.00, 13.50, 16.00, 19.45, 21.55. **«Черный кулак»** — 12.10 (л), 18.05. Киновидеокафе: **«Могила»** — 14.05, 16.10, 20.00, 22.10 (н).

«АВРОРА»: **«Миколка-паровоз»*** — 10.00, 14.30 (к/п). **«Лесной ручеек» и др. новые мультфильмы*** — 11.40, 13.00. **«Бес»** —16.20, 18.10 (л). **«Честь и кровь ниндзя»** (п) —10.30, 12.20, 14.10, 16.00, 17.50, 19.40, 21.20. **«Высоконравственная ночь»**** —14.00, 16.10, 18.00. **«Горячая цель»****— 19.50, 21.30. **«Чандни»** (2 с.) — 10.40, 20.00.

«БЕРЕСТЬЕ»: **«Динозаврик» и др. мультфильмы*** — 10.30. **«Приключения Спаса и Нелли»*** —14.30. **«Сбрось маму с поезда»** (п) — 10.00, 14.00, 18.00, 20.00, 22.00 (н). **«Хищник»** — 12.00, 16.00, 18.50, 20.50. **«Нью-Йорк, 4 утра»** — 12.30 (л). **«И... как Икар»** (1,5 с.) — 16.30.

«ВИЛЬНЮС»: **«Нет выхода»** (1,5 с., п) — 10.00, 12.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 (н). **«Черный кулак»** — 14.10 (к/пр., л). Видеозал: **«Знахарь-чудотворец»**** — 15.25, 19.35. **«Индиана Джонс и последний крестовый поход»** — 13.20, 17.30, 21.40.

«ДРУЖБА»: **«Честь и кровь ниндзя»** (п) — 10.00, 12.00 (л), 16.20, 20.00. **«Отмщение в «Большом мире»** — 14.30, 18.10, 22.00 (н). Видеозал: **информационно-развлекательная программа** — 18.30.

«ПАРТИЗАН»: **«Бес»** — 13.50 (удл., л). **«Честь и кровь ниндзя»** (п) — 10.00, 12.00, 16.00, 20.10, 21.50. **«Вера»** (2 с.)—17.40.

«ПОБЕДА»: **«Бес»** — 11.50 (л). **«Честь и кровь ниндзя»** (п) — 10.00, 13.40 (удл.), 16.00, 18.00, 19.50, 21.30. Видеозал: видеопрограмма. **«Голод»**** — 10.30, 12.40, 14.50, 17.00, 19.10, 21.20. Видеосалон, видеокафе: муз.-развлекат. программа. **«Трудный ребенок»** — 11.10, 13.30, 15.50, 18.10, 20.40.

«САЛЮТ»: **«Великан-эгоист» и др. мультфильмы*** — 10.00. **«Нет выхода»** (1,5 с., п)—11.40, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 (н). **«Черный кулак»** — 13.50 (удл., л).

«СОВРЕМЕННИК»: **«Сбрось маму с поезда»** (п) — 14.00 (л), 15.30, 17.00, 21.00. **«Жажда мести»** (2 с.) — 18.30.

«КИЕВ»: **«Мальчик с пальчик»*** — 14.20. **«Чужой»** (1,5 с., п) — 11.50, 16.00, 19.50. **«Рэмбо. Первая кровь»** — 10.00, 18.00, 21.50.

«ЭЛЕКТРОН»: **«Басни Эзопа»*** — 9.50, 12.20. **«Зоопарку снятся сны»*** — 11.00. **«Чужой»** (1,5 с., п) — 11.50, 14.10, 16.20, 18.40, 21.00. **«Живая мишень»** —10.10 (л), 20.40. **«Гита из Ситапура»** (2 с.) — 13.30, 16.00, 18.20. Видеозал: **«За бортом»** — 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. **«Возмутитель спокойствия»**** — 10.10, 12.10, 14.10, 16.10, 18.10, 20.10.

«ЦЕНТРАЛЬНЫЙ»: **«Мона Лиза»** — 10.45 (л). **«Сбрось маму с поезда»** (п) — 12.30, 16.00, 19.30. **«Студенческие каникулы»** — 9.00, 14.15, 17.45, 21.15.

* — для детей.
** — только для взрослых.
(л) — льготный.
(п) — премьерный показ.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імёнаў, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгіналу.

Рэдакцыя «НАРОДНАЙ ГАЗЕТЫ» прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы. Даведкі часова па тэлефоне 29-66-59.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 2-49-35; у Віцебску — 5-12-12; у Вільнюсе — 74-98-20; у Варшаве — 17-47-32; у Гомелі — 55-81-05; у Магілёве — 6-35-38; у Маскве — 365-16-44.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220010, Мінск, Дом урада, пакой 369, тэл. 29-65-50.

ІНДЕКС 63868.
Выходит ежедневно, кроме воскресенья и понедельника, 250 раз в году.

Тираж 300 тыс. экз.

Подписана в печать в 19.10.
Газета отпечатана в типографии издательства «Белорусский Дом печати».
Способ печати — офсетный, формат А-2.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ.